

แบบรายงานผล
การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ
รอบที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

หน่วยงาน สำนักงานศึกษาธิการภาค ๑๐

นโยบายการตรวจ : การลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓. แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

๓.๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ ๑๐ พบว่า มีการดำเนินงานเพื่อเจรจาและปรับโครงสร้างหนี้ รวมถึงการช่วยเหลือครูและบุคลากรในการบริหารจัดการหนี้ เช่น การขอรวมหนี้จากสถาบันการเงินและสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เพื่อช่วยลดภาระทางการเงิน ซึ่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นหนี้หลายสถาบัน ทำให้เงินเดือนคงเหลือสุทธิน้อยกว่าร้อยละ ๓๐ และสถาบันการเงินไม่ได้ลดเรื่องของดอกเบี้ยแต่ขยายระยะเวลาในการผ่อนชำระ สถาบันการเงินไม่ตรวจสอบเครดิตบูโรก่อนปล่อยกู้ และข้อมูลของแต่ละสถาบันการเงินไม่เชื่อมโยงต่อกัน ส่งผลให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายังคงสร้างหนี้จากสถาบันการเงินไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายังไม่พร้อมเปิดใจในการลงทะเบียนแก้ไขปัญหาหนี้สินครู ยังเพิกเฉยต่อการให้ข้อมูลทั้งจากต้นสังกัดและจากธนาคาร ทำให้เสียสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือ

๓.๒ ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ แก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

๑) การสำรวจสภาพหนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด

ข้อมูล ณ เดือนกันยายน

ตำแหน่ง/หน่วยงาน	กลุ่ม	ศรจ. บึงกาฬ	ศรจ. เลย	ศรจ. หนองคาย	ศรจ. หนองบัวลำภู	ศรจ. อุดรธานี	รวม
ครู	แดง	-	-	-	-	-	-
	เหลือง	-	-	-	-	-	-
	เขียว	-	-	-	-	-	-
	ขาว	-	-	-	-	-	-
	ดำ	-	-	-	-	-	-
บุคลากรทางการศึกษา	แดง	-	๑๕	๓	-	๕	๒๓
	เหลือง	๖	๕	๘	๒๐	๑๑	๕๐
	เขียว	๑๔	๑๓	๑๓	๘	๘	๕๖
	ขาว	-	๑๐	-	-	๑	๑๑
	ดำ	-	-	-	-	๓๒	๓๒
ข้าราชการพลเรือน	แดง	-	-	-	-	-	-
	เหลือง	-	-	-	-	-	-
	เขียว	-	-	-	-	-	-
	ขาว	-	-	-	-	-	-
	ดำ	-	-	-	-	-	-

ตำแหน่ง/หน่วยงาน	กลุ่ม	ศรจ. บึงกาฬ	ศรจ. เลย	ศรจ. หนองคาย	ศรจ. หนองบัวลำภู	ศรจ. อุดรธานี	รวม
ลูกจ้างประจำ	แดง	-	-	-	-	-	-
	เหลือง	-	-	-	-	-	-
	เขียว	-	-	-	๘	-	๘
	ขาว	-	-	-	-	-	-
	ดำ	-	-	-	-	-	-
พนักงานราชการ	แดง	-	-	-	-	-	-
	เหลือง	-	-	-	-	-	-
	เขียว	-	-	-	-	-	-
	ขาว	-	-	-	-	-	-
	ดำ	-	-	-	-	-	-

จากการสำรวจสภาพนี้ จัดทำฐานข้อมูล และจัดกลุ่มสภาพปัญหาหนี้สินของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ ๑๐ พบว่า

- บุคลากรทางการศึกษา

๑. กลุ่มสีแดง จำนวน ๒๓ คน
๒. กลุ่มสีเหลือง จำนวน ๕๐ คน
๓. กลุ่มสีเขียว จำนวน ๕๖ คน
๔. กลุ่มสีขาว จำนวน ๑๑ คน
๕. กลุ่มสีดำ จำนวน ๓๒ คน

- ลูกจ้างประจำ

๑. กลุ่มสีเขียว จำนวน ๘ คน

๒) การดำเนินการของสถานีแก้หนี้ / คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาจังหวัด ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

จังหวัดบึงกาฬ

การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ของสถานีแก้หนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา เปิดให้ลงทะเบียน ผ่านระบบแก้หนี้ สพฐ. (DEBT OBEC) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้เชิญผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแก้หนี้สินที่ลงทะเบียนระบบแก้หนี้ สพฐ. (debt obec) มาเข้าร่วมคลินิกแก้หนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ ๑ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมไชยบุรี สพป.บึงกาฬ
- ครั้งที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมไชยบุรี สพป.บึงกาฬ
- ครั้งที่ ๓ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมไชยบุรี สพป.บึงกาฬ
- ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมไชยบุรี สพป.บึงกาฬ

วิธีดำเนินการแก้ปัญหานี้สิน (รายบุคคล หรือรายกลุ่ม ตามที่ปฏิบัติจริง)

- เจริญขอปรับโครงสร้างหนี้
- เจริญขอรวมหนี้บัตรเครดิต สถาบันการเงินอื่น กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู
- เจริญกับธนาคารออมสินขอลดเงินงวด จ่ายแบบขั้นบันได
- เจริญเจ้าหน้าที่เพื่อขอปรับเปลี่ยนแปลงสัญญา

จังหวัดหนองบัวลำภู

หน่วยงานทางการศึกษามีการดำเนินการตามแผนงาน/มาตรการเจรจาช่วยเหลือเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมต่างๆ ที่แก้ไขปัญหาหนี้สินแก่ครูและบุคลากรอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังได้จัดทำฐานข้อมูลหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา และจัดทำฐานข้อมูลเงินเดือนคงเหลือของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดกลุ่มตามสภาพการเงิน จำนวน ๓ สี คือ สีแดง (เงินเดือนคงเหลือน้อยกว่า ๓๐%) สีเหลือง (เงินเดือนคงเหลืออยู่ระหว่าง ๓๑-๖๐%) และสีเขียว (เงินเดือนคงเหลือมากกว่าร้อยละ ๖๐%) กำหนดเงื่อนไขสำหรับครู บุคลากร ที่เงินเดือนคงเหลือน้อยกว่า ๓๐% ห้ามกู้เพิ่ม อีกทั้งมีการกำกับ ติดตาม กระบวนการตรวจสอบเงินเดือนคงเหลือสุทธิ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โดย จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูฯ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สถานีก่อนครู) จัดประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูฯ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สถานีก่อนครู) เพื่อศึกษาข้อมูลรายละเอียด แนวทางการดำเนินการแก้ไข ประสานผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อสอบถามถึงปัญหาหนี้สินที่มีอยู่เป็นรายบุคคลว่าต้องการให้ช่วยเหลืออย่างไร ซึ่งผู้ลงทะเบียนทุกรายเข้าใจว่าจะได้เงินกู้จากโครงการที่มีดอกเบี้ยต่ำ เพื่อไปชำระหนี้สิน โดยไม่มีความประสงค์ที่จะให้ดำเนินการเจรจากับเจ้าหนี้ที่มีอยู่เดิม โดยผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการไว้ จึงแจ้งให้ขอถอนชื่อออกจากระบบทุกราย การส่งเสริม สนับสนุนเสริมสร้างวินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้อย่างยั่งยืน การบริหาร การเงิน การออม

๓) การส่งเสริม สนับสนุน เสริมสร้างวินัยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งบุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวางแผนทางการเงิน ให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการหนี้ อย่างยั่งยืน การบริหารการเงิน การออม

- การอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน เช่น “ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน” หลักสูตร “ครูรุ่นใหม่ หัวใจพอเพียง” เป็นต้น

จังหวัดเลย

➤ อบรมเชิงปฏิบัติการปฐมนิเทศข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย “สู่ครูมืออาชีพ” ประจำปี ๒๕๖๗ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมเทพบุญเดิม สพป.เลย เขต ๑ มีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๑๐๙ คน เพื่อให้มีความรู้ด้านการเงินและการสร้างวินัยทางการเงิน ใช้ชีวิตบนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

➤ อบรมให้ความรู้ด้านการเงินแก่ครูผู้ช่วยและพนักงานราชการ ในการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูผู้ช่วยและพนักงานราชการเสริมสร้างประสิทธิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมรวมใจ ๒ สพป.เลย เขต ๒ โดยนางบุลยาวิ ธิรคุณธนเศรษฐ์ รองผู้อำนวยการ สพป.เลย เขต ๒

➤ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้ความรู้ความเข้าใจครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีหนี้สินอยู่ พร้อมแนะนำให้เปลี่ยนค่านิยมไม่สร้างหนี้เพิ่ม แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

➤ การอบรมพัฒนาผ่านระบบ KHURU Online หลักสูตร ครูรุ่นใหม่ หัวใจพอเพียง และหลักสูตร ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน

➤ สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเลย การอบรมหลักสูตรการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนทางการเงิน เช่น “ครูไทยยุคใหม่ เข้าใจการเงิน” หลักสูตร “ครูรุ่นใหม่ หัวใจพอเพียง” เป็นต้น

- การอบรมหลักสูตรอื่นๆ ที่หน่วยงานจัดขึ้น

➤ การอบรมให้ความรู้วินัยทางการเงิน และการวางแผนด้านการเงิน ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖๕ คน ระหว่างวันที่ ๑๓ -๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ณ ห้องสามัคคี เนรมิต สพป.หนองคาย เขต ๑

➤ การจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗ โดยการสอดแทรกเนื้อหาเรื่องการจัดการหนี้อย่างยั่งยืน การบริหารการเงิน การออมให้แก่ข้าราชการครูบรรจุใหม่

➤ การจัดอบรมหลักสูตรการพัฒนาครูผู้ช่วย สู่ครูมืออาชีพ ประจำปี ๒๕๖๗ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย

➤ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองคาย มีการส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูที่สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการจัดขึ้น ณ โรงแรมสยามแกรนด์ จังหวัดอุดรธานี และได้ขยายผลต่อในสถานศึกษาแล้ว

๓.๓ ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
๑. ครูบางส่วนเพิกเฉยต่อการเจรจาหนี้สิน และไม่ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในการหาวิธีแก้ไข	๑. ประชาสัมพันธ์ และยกตัวอย่างการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่แก้ไขสำเร็จ	๑. หนี้สินลดลง
๒. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูยังไม่มีมาตรการหรือนโยบายในการลดอัตราดอกเบี้ย	๒. ส่งเสริมการประชุมเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูและธนาคาร เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ให้เหมาะสมกับรายได้ของลูกหนี้	๒. จะช่วยลดภาระหนี้สินของครูและบุคลากรทางการศึกษา ช่วยให้สามารถบริหารจัดการการเงินได้ดีขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
๓. เนื่องจากการมีกลุ่มมิถิฉาชีพ เห็นช่องโหว่ในการลงทะเบียนโครงการแก้ไขหนี้สินครู ซึ่งผู้ประสงค์ลงทะเบียนส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ บำนาญ ซึ่งไม่ค่อยมีความรู้	๓. ควรประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง เพื่อให้ข้าราชการ บำนาญได้ทราบข้อมูลข่าวสารโครงการ ไม่ว่าจะ เป็น ทางเฟซบุ๊ก หนังสือพิมพ์ การทำหนังสือ	๓. การลงทะเบียนจะมากยิ่งขึ้น

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
<p>ในทางเทคโนโลยี ส่งผลให้มิจฉายูพีใช้ช่องโหว่อ้างตัวเป็นเจ้าของหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ให้การติดต่อช่วยเหลือกรอกข้อมูลส่วนตัวลงในลิงก์ ทำให้เกิดการยกยอกเงินผ่านบัญชี ข้าราชการบำนาญจึงเกิดความไว้วางใจต่อการดำเนินงานของ สพป. นค.๑ และแพร่กระจายข่าวในกลุ่มไลน์ข้าราชการบำนาญไม่ให้ลงทะเบียน เพราะกลัวโดนหลอก</p>	<p>ประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้านหรือตามวิทยุ เนื่องจากข้าราชการบำนาญส่วนใหญ่เมื่อเกษียณอายุแล้วมักอาศัยอยู่ตามชนบททำให้ข่าวสารไม่ทั่วถึง</p>	
<p>๔. ผู้ลงทะเบียนขาดความเชื่อมั่นในการแก้ปัญหาหนี้สิน จึงไม่ให้ข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริง</p>	<p>๔. หน่วยงานระดับสูงควรเจรจาต่อรองกับธนาคารในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่า อัตราดอกเบี้ยทั่วไปสำหรับผู้ลงทะเบียน</p>	<p>๔. หากหน่วยงานระดับสูงเป็นผู้กำหนดทิศทางในการแก้ปัญหาหนี้จะทำให้การแก้ไขปัญหาเกิดเป็นรูปธรรมและผู้ลงทะเบียนจะเกิดความเชื่อมั่นในโครงการ</p>
<p>๕. เงื่อนไขกฎระเบียบของแต่ละสหกรณ์ หรือสถาบันการเงินไม่เหมือนกัน ทำให้แก้ไขปัญหาไม่ตรงกับความต้องการของลูกหนี้ได้ทุกราย</p>	<p>๕. รัฐบาลหรือคณะกรรมการระดับนโยบาย ควรมีนโยบายสนับสนุนหรือมาตรการยืดหยุ่นกฎระเบียบสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์บริหารจัดการหนี้ของสมาชิกลูกหนี้ได้ง่ายและสะดวกขึ้น</p>	<p>๕. สามารถรวมหนี้ไว้ที่สหกรณ์หรือสถาบันการเงินได้เพียงแห่งเดียว</p>

๓.๔ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. ความร่วมมือจากหน่วยงานทางการเงินและสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในการปรับปรุงเงื่อนไขการชำระหนี้

๒. การเข้าร่วมของครูในการเจรจาและการมีข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้อง

๓. การแก้ไขปัญหาจะเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จะต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีแนวทางที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่แท้จริง

๓.๕ ข้อเสนอแนะ

ควรมีการสร้างแรงจูงใจให้ครูที่มีปัญหาหนี้สินเข้าร่วมโครงการแก้ไขหนี้ และเพิ่มการสนับสนุนด้านข้อมูลเพื่อให้ครูได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสถานการณ์หนี้สินของตน

๓.๖ รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

จังหวัดอุดรธานี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันแก้หนี้ครูของหน่วยงานในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี และสถาบันการเงิน ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครู

